

Politsei ja piirivalve seaduse, päästeseaduse ning teiste seaduste muutmise seadus

§ 1. Politsei ja piirivalve seaduse muutmine

Politsei ja piirivalve seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 108⁴ lõikeid 2 ja 4 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Samal alusel võib merepäästetööl osaleda kriisiolukorra aegse õppe läbinud vabatahtlik merepäästja.“;

2) paragrahvi 108⁶ lõiget 1 täiendatakse pärast sõnu „esimese astme“ tekstiosaga „või käesoleva paragrahvi lõikes 3¹ nimetatud kriisiolukorra aegse“;

3) paragrahvi 108⁶ täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kriisiolukorra aegses õppes omandatakse vajalikud algteadmised ja oskused vabatahtliku merepäästja tööks kriisiolukorras. Vabatahtliku merepäästja kriisiolukorra aegne õpe kestab vähemalt 20 tundi ja lõpeb arvestusega.“;

4) paragrahvi 108⁶ lõiget 8 täiendatakse pärast sõnu „merepäästja väljaõppe“ tekstiosaga „, kriisiolukorra aegse õppe“;

5) paragrahvi 108⁶ lõiget 8¹ täiendatakse pärast sõnu „teise astme õppe“ tekstiosaga „, kriisiolukorra aegse õppe“;

6) seaduse 5¹. peatükki täiendatakse 8. jaoga järgmises sõnastuses:

„8. jagu

Kriisirolliga vabatahtlik merepäästja

§ 108¹⁹. Vabatahtlikule merepäästjale kriisirolli määramine

(1) Politsei- ja Piirivalveamet võib määrata kriisirolli vabatahtlikule merepäästjale (edaspidi *kriisirolliga vabatahtlik merepäästja*), kes on andnud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusoleku osaleda Politsei- ja Piirivalveameti tegevuses enne kriisiolukorda või selle ajal (edaspidi *kriisi lahendamine*).

(2) Kriisirolliga vabatahtlik merepäästja on vabatahtlik merepäästja, kelle ülesanne on osaleda politsei tegevuses kriisi lahendamise ajal käesoleva seaduse § 108¹ lõike 2 kohaselt.

(3) Politsei- ja Piirivalveametil on õigus saada enne vabatahtlikule merepäästjale kriisirolli määramist töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta kriisiülesandega ameti- või töökohal

ning kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaväelise auastmega ametikohale (edaspidi *sõjaaja ametikoht*).

(4) Kriisirolli ei määrata vabatahtlikule merepäästjale, kes on kriisiülesandega ameti- või töökohal või on nimetatud sõjaaja ametikohale, välja arvatud juhul, kui vabatahtlik merepäästja vastavalt ameti- või töökohalt vabastatakse.

§ 108²⁰. Kriisirolliga vabatahtliku merepäästja staatuse ja töö- või teenistussuhte erisus

(1) Kriisirolliga vabatahtlikku merepäästjat ei nimetata sõjaaja ametikohale, välja arvatud juhul, kui see on vältimatult vajalik riigi sõjaliseks kaitseks.

(2) Kriisirolliga vabatahtlikul merepäästjal on õigus keelduda töö tegemisest selle tööandja heaks, kellega tal on sõlmitud tööleping, kui ta kaasatakse kriisi lahendamisse.

(3) Avaliku teenistuse ametikohale nimetatud kriisirolliga vabatahtliku merepäästja avaliku võimu teostamise õigus peatub ja ta on ajutiselt vabastatud teenistusülesannete täitmisest, kui ta kaasatakse kriisi lahendamisse.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhtudel esitab töötaja tööandjale avalduse tööst keeldumise kohta ning ametnik esitab avalduse avaliku võimu teostamise õiguse peatamiseks.

(5) Kriisirolliga vabatahtlikule merepäästjale, kes osaleb kriisi lahendamises, võib maksta hüvitist. Hüvitise arvutamise aluseks võetakse hüvitise maksmisele eelnenud Statistikaameti avaldatud viimane keskmine brutokuupalk. Hüvitist ei maksta, kui tööandja säilitab kriisi lahendamises osalevale kriisirolliga vabatahtlikule merepäästjale tema senise töötasu või palga.

(6) Kriisirolliga vabatahtliku merepäästja hüvitise ulatuse, selle taotlemise ja väljamaksmise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(7) Kui tööandjale tekib käesoleva paragrahvi lõike 2 rakendamise tõttu otsene varaline kahju, võib ta nõuda riigilt selle hüvitamist. Hüvitise ülempiir on enne hüvitise taotlemist Statistikaameti avaldatud viimase keskmise brutokuupalga kuuekordne suurus.

§ 108²¹. Kriisirolliga vabatahtliku merepäästja kaasamine politsei tegevusse

(1) Vabariigi Valitsus otsustab valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul korraldusega kriisirolliga vabatahtlike merepäästjate kaasamise kriisi lahendamisse kuni 30 kalendripäevaks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja lõppemisel vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle. Kui kriisirolliga vabatahtlike merepäästjate kaasamine kriisi lahendamisse on endiselt vajalik, vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle iga 30 kalendripäeva tagant ja vajaduse korral pikendab iga kord kriisirolliga vabatahtlike merepäästjate kaasamist kuni 30 kalendripäeva võrra.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel antud korralduses märgitakse:

- 1) ülesanne, mille täitmisse kriisirolliga vabatahtlikud merepäästjad kaasatakse;
- 2) ülesande täitmises osalevate isikute arv või selle ülempiir;
- 3) kaasamise tähtaeg;
- 4) piirkond, kus ülesannet täidetakse;
- 5) vajaduse korral muud andmed.

§ 108²². Vabatahtliku merepäästja vabastamine kriisirollist

(1) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega vabastatakse vabatahtlik merepäästja kriisirollist, kui ta:

- 1) esitab kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis avalduse;
- 2) ei osale mõjuva põhjuseta käesoleva seaduse § 108²¹ lõikes 1 nimetatud juhul kaasamise korral politsei tegevuses;
- 3) asub sõjaaja ametikohale;
- 4) asub kriisiülesandega ameti- või töökohale või
- 5) kui tema olemasolevale ameti- või töökohale määratakse kriisiülesanne.

(2) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega võib vabatahtliku merepäästja vabastada kriisirollist, kui ta ei täida käesoleva seaduse § 108⁶ lõikes 4 sätestatud kohustust.

(3) Politsei- ja Piirivalveametil on enne vabatahtliku merepäästja kriisirollist vabastamist õigus saada käesoleva paragrahvi lõike 1 punktide 4 ja 5 alusel töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta kriisiülesandega ameti- või töökohal ning käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 3 alusel kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaaja ametikohale.

(4) Kriisirollist vabastatud vabatahtlik merepäästja on kohustatud esimesel võimalusel tagastama Politsei- ja Piirivalveametile talle kriisi lahendamiseks väljastatud vara.“;

7) seadust täiendatakse 5². peatükiga järgmises sõnastuses:

„5². peatükk ENDISTE TEENISTUJATE RESERV

1. jagu Üldsätted

§ 108²³. Endiste teenistujate reservi liige

Endiste teenistujate reservi (edaspidi *teenistujate reserv*) liige on isik, kes on andnud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusoleku osaleda Politsei- ja Piirivalveameti tegevuses enne kriisiolukorda või selle ajal (edaspidi *kriisi lahendamine*) ning kes on nimetatud käesoleva seaduse § 108²⁷ alusel teenistujate reservi liikmeks.

2. jagu

Teenistujate reservi nimetamine, reservi liikme väljaõpe, täiendusõpe ja välisriiki lähetamine

§ 108²⁴. Teenistujate reservi kandideerimine

- (1) Teenistujate reservi saab kandideerida isik, kes on olnud Politsei- ja Piirivalveameti teenistuses või kellel on ülesannete täitmiseks vajalikud teadmised ja oskused ning kes vastab käesoleva seaduse §-s 108²⁶ sätestatud nõuetele.
- (2) Teenistujate reservi kandideeriv isik esitab Politsei- ja Piirivalveametile taotluse ning käesoleva seaduse § 42 lõike 2 alusel määrusega kehtestatud isikuankeedi.
- (3) Teenistujate reservi kandideerija annab nõusoleku osaleda teenistujate reservi väljaõppes, täiendusõppes ja politseiametnikuna kriisi lahendamisel.

§ 108²⁵. Teenistujate reservi liikmele esitatavad nõuded

- (1) Teenistujate reservi liige peab vastama käesoleva seaduse §-s 38 sätestatud nõuetele.
- (2) Teenistujate reservi ei nimetata isikut, kelle puhul esineb käesoleva seaduse §-s 40 nimetatud asjaolu. Teenistujate reservi liikmeks sobivuse hindamisel võib isiku suhtes teha käesoleva seaduse §-s 42 sätestatud taustakontrolli.
- (3) Politsei- ja Piirivalveametil on enne isiku teenistujate reservi liikmeks nimetamist õigus saada töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta kriisiülesandega ameti- või töökohal ning kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaväelise auastmega sõjaaja ametikohale (edaspidi *sõjaaja ametikoht*).
- (4) Teenistujate reservi liikmeks ei nimetata isikut, kes on kriisiülesandega ameti- või töökohal või sõjaaja ametikohal, välja arvatud juhul, kui isik vastavalt ameti- või töökohalt vabastatakse.
- (5) Teenistujate reservi liiget ei nimetata sõjaaja ametikohale, välja arvatud juhul, kui see on vältimatult vajalik riigi sõjaliseks kaitseks.

§ 108²⁶. Isiku nimetamine teenistujate reservi

Teenistujate reservi liikmele esitatavatele nõuetele vastav isik nimetatakse reservi liikmeks Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud isiku haldusaktiga.

§ 108²⁷. Teenistujate reservi liikmete üle arvestuse pidamine

- (1) Politsei- ja Piirivalveamet peab teenistujate reservi liikmete üle arvestust, mille eesmärk on saada ülevaade teenistujate reservi koosseisust ja staatusest ning tagada teenistujate reservi

liikmete tegevuse korraldamine, politsei tegevuses osalemine, nõuetele vastavuse jälgimine ning statistika kogumine ja analüüs.

(2) Teenistujate reservi liikmete üle arvestuse pidamiseks võib töödelda järgmisi andmeid:

- 1) üldandmed;
- 2) teenistujate reservi liikme staatusega seotud andmed;
- 3) andmed teenistujate reservi liikmele esitatavate nõuete täitmise kohta;
- 4) väljaõppes ja täiendusõppes osalemise andmed;
- 5) andmed teenistujate reservi liikmele antud õiguste kohta;
- 6) politsei tegevuses osalemise andmed;
- 7) teenistujate reservi liikmele vahendi, erivahendi ja relva väljastamise andmed.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1, 2 ja 4 nimetatud andmeid säilitatakse teenistujate reservi kuulumise ajal ning üks aasta pärast teenistujate reservist vabastamist või õigusvaidluse korral kuni selle lõppemiseni.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 3 ja 5 nimetatud andmeid säilitatakse nende kehtivuse ajal ning üks aasta pärast kehtivuse lõppemist või õigusvaidluse korral kuni selle lõppemiseni.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 6 nimetatud andmeid säilitatakse neli aastat nende kogumise kalendriaasta algusest arvates või õigusvaidluse korral kuni selle lõppemiseni.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 7 nimetatud andmeid säilitatakse kuni väljastatud vahendi, erivahendi ja relva tagastamiseni ning üks aasta pärast tagastamist või õigusvaidluse korral kuni selle lõppemiseni.

(7) Politsei- ja Piirivalveametis teenistujate reservi liikmete üle arvestuse pidamise andmete täpsema loetelu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(8) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor kehtestab teenistujate reservi liikmete üle arvestuse pidamise korra.

§ 108²⁸. Teenistujate reservi liikme väljaõpe ja täiendusõpe

(1) Teenistujate reservi liige peab läbima reservi väljaõppe.

(2) Teenistujate reservi liige peab vähemalt üks kord kalendriaastas läbima reservi täiendusõppe.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud väljaõppe läbimisel võib arvesse võtta teenistujate reservi liikme varasemat õpi- ja töökogemust ning lugeda isiku väljaõppe osaliselt või täielikult läbituks.

(4) Politsei- ja Piirivalveameti jaoks kehtestab teenistujate reservi väljaõppe ja täiendusõppe nõuded, tingimused ning korra valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(5) Teenistujate reservi liikme väljaõppesse ja täiendusõppesse kutsumise otsustab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud isik.

§ 108²⁹. Teenistujate reservi liikme välisriiki lähetamine

(1) Politsei- ja Piirivalveametil on õigus lähetada teenistujate reservi liige tema nõusolekul väljaõppe või täiendusõppe ajal välisriiki.

(2) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor kehtestab teenistujate reservi liikme välisriiki lähetamise korra.

3. jagu

Teenistujate reservi liikme vormiriietus ja sotsiaalsed tagatised

§ 108³⁰. Teenistujate reservi liikme vormiriietus ja eritunnused

(1) Teenistujate reservi liikmele võib väljastada väljaõppe ja täiendusõppe ajal politsei tegevuses osalemiseks vormiriietuse reservi liikme eritunnustega.

(2) Teenistujate reservi liikme väljaõppe ja täiendusõppe ajaks antava vormiriietuse ja eritunnuste kirjelduse ning kandmise korra kehtestab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor.

(3) Teenistujate reservi liikmele, kes on nimetatud kriisi lahendamise ajaks politseiametniku ametikohale, võib anda kriisi lahendamisel osalemise ajaks politseiametniku vormiriietuse ja ametitõendi, lähtudes käesoleva seaduse §-s 37¹ sätestatust.

§ 108³¹. Hüvitis teenistujate reservi liikme hukkumise, surma ja töövõime vähenemise korral reservi väljaõppes ja täiendusõppes osalemise ajal

Kui teenistujate reservi liige hukub, haigestub või saab vigastada väljaõppe või täiendusõppe ajal, kohaldatakse abipolitseiniku seaduse §-s 38 sätestatut.

§ 108³². Teenistujate reservi liikme töö- või teenistussuhete erisus

(1) Teenistujate reservi liikmel on väljaõppes või täiendusõppes osalemise ajaks õigus saada tööandjalt tasustamata lisapuhkust kuni 30 kalendripäeva ühe kalendriaasta jooksul. Lisapuhkuse saamiseks esitab teenistujate reservi liige tööandjale taotluse ja lisab sellele väljaõppe või täiendusõppe korraldamise otsuse.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud lisapuhkuse taotlus tuleb esitada tööandjale vähemalt kümme kalendripäeva enne väljaõppele või täiendusõppele asumist, välja arvatud juhul, kui etteteatamine ei ole asjaolusid arvestades mõistlikult võimalik.

(3) Politsei- ja Piirivalveamet võib maksta teenistujate reservi liikmele tema kirjalikul taotlusel käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel antud lisapuhkuse eest hüvitist. Hüvitise arvutamise aluseks võetakse teenistujate reservi liikme lisapuhkusele eelnenud kuue kuu keskmine palk või töötasu, mille tööandja arvutab töölepingu seaduse § 29 lõike 8 alusel kehtestatud korras. Hüvitise ülempiir on Statistikaameti avaldatud puhkusele eelnenud kalendrikuu keskmine brutokuupalk.

(4) Teenistujate reservi liikmele väljaõppe ja täiendusõppe ajaks antava lisapuhkuse eest Politsei- ja Piirivalveameti makstava hüvitise taotlemise ja väljamaksmise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud hüvitist ei maksta, kui tööandja säilitab töötajale või ametnikule tema senise töötasu või palga.

(6) Teenistujate reservi liikmel on õigus keelduda töö tegemisest selle tööandja heaks, kellega tal on sõlmitud tööleping, kui ta nimetatakse kriisi lahendamise ajaks politseiametniku ametikohale.

(7) Avaliku teenistuse ametikohale nimetatud teenistujate reservi liikme avaliku võimu teostamise õigus peatub, kui ta nimetatakse kriisi lahendamise ajaks politseiametniku ametikohale.

(8) Käesoleva paragrahvi lõigetes 6 ja 7 nimetatud juhtudel esitab töötaja tööandjale tööst keeldumise ja ametnik avaliku võimu teostamise õiguse peatamise avalduse.

(9) Kriisi lahendamise ajaks politseiametniku ametikohale nimetatud teenistujate reservi liikmele makstakse politseiametniku palka.

(10) Kui tööandjale tekib käesoleva paragrahvi lõike 6 rakendamise tõttu otsene varaline kahju, võib ta nõuda riigilt selle hüvitamist. Hüvitise ülempiir on enne hüvitise taotlemist Statistikaameti avaldatud viimase keskmise brutokuupalga kuuekordne suurus.

§ 108³³. Kulude hüvitamine

(1) Politsei- ja Piirivalveamet hüvitab teenistujate reservi liikmele vajalikud kulud seoses:

- 1) osalemisega teenistujate reservi väljaõppes või täiendusõppes;
- 2) perioodilise tervisekontrolliga;
- 3) transpordiga;
- 4) välislähetusega.

(2) Politsei- ja Piirivalveamet võib teenistujate reservi liikmele hüvitada ka muud põhjendatud ning asjakohased kulud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud kulude liigid, hüvitamise piirmäärad ning maksmise korra kehtestab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor.

(4) Kokkuleppel Politsei- ja Piirivalveametiga võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kulud hüvitada kohaliku omavalitsuse üksus.

4. jagu

Teenistujate reservi kaasamine kriisi lahendamisse

§ 108³⁴. Teenistujate reservi kaasamine politsei tegevusse

(1) Vabariigi Valitsus otsustab valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul korraldusega teenistujate reservi kaasamise kriisi lahendamisse kuni 30 kalendripäevaks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja lõppemisel vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle. Kui teenistujate reservi kaasamine kriisi lahendamisse on endiselt vajalik, vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle iga 30 kalendripäeva tagant ja vajaduse korral pikendab iga kord teenistujate reservi kaasamist kuni 30 kalendripäeva võrra.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel antud korralduses märgitakse:

- 1) ülesanne, mille täitmisel teenistujate reserv kaasatakse;
- 2) ülesande täitmisel osalevate teenistujate reservi liikmete arv või selle ülempiir;
- 3) teenistujate reservi kaasamise tähtaeg;
- 4) territoorium, kus teenistujate reserv ülesannet täidab;
- 5) vajaduse korral muud andmed.

§ 108³⁵. Teenistujate reservi liikme nimetamine politseiametniku ametikohale

(1) Teenistujate reservi liige, kes on läbinud käesoleva seaduse §-s 108²⁹ sätestatud väljaõppe ja kaasatakse kriisi lahendamisse, nimetatakse kriisi lahendamise ajaks Politsei- ja Piirivalveameti politseiametniku ametikohale.

(2) Kui teenistujate reservi liige nimetatakse politseiametniku ametikohale, kohalduvad talle politseiametnikule õigusaktidest tulenevad õigused, kohustused, nõuded, vastutus, sotsiaalsed tagatised ja hüved.

5. jagu

Teenistujate reservi liikme staatusest vabastamine

§ 108³⁶. Teenistujate reservi liikme staatusest vabastamine

(1) Teenistujate reservi liige vabastatakse teenistujate reservi liikme staatusest Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud isiku otsusega järgmistel juhtudel:

- 1) teenistujate reservi liikme algatusel;

- 2) teenistujate reservi liige asub sõjaaja ametikohale;
- 3) teenistujate reservi liige asub kriisiülesandega ameti- või töökohale;
- 4) teenistujate reservi liikme olemasolevale ameti- või töökohale määratakse kriisiülesanne;
- 5) teenistujate reservi liige ei vasta käesolevas seaduses sätestatud tingimustele.

(2) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud isiku otsusega võib teenistujate reservi liikme vabastada teenistujate reservi liikme staatusest, kui

- 1) teenistujate reservi liige, kes kaasatakse kriisi lahendamisse käesoleva seaduse § 108³⁶ lõike 1 alusel, jätab kriisi lahendamisel mõjuva põhjuseta osalemata või
- 2) ta ei täida käesolevas seaduses sätestatud väljaõppe või täiendusõppe kohustust.

(3) Politsei- ja Piirivalveametil on enne teenistujate reservi liikme vabastamist teenistujate reservi liikme staatusest õigus saada käesoleva paragrahvi lõike 1 punktide 3 ja 4 alusel töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta kriisiülesandega ameti- või töökohal ning käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 2 alusel kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaaja ametikohale.“.

§ 2. Päästeseaduse muutmine

Päästeseaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 2 lõiget 4¹ täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Hädaabiteadete menetlemisel võivad osaleda Häirekeskuse vabatahtlikud, kellele on määratud kriisiroll ja kes on kaasatud kriisi lahendamisse.“;

- 2) paragrahvi 19 pealkiri sõnastatakse järgmiselt:

„§ 19. Isiku erakorraline kaasamine Päästeameti tegevusse“;

- 3) paragrahvi 19 lõike 1 sissejuhatav lauseosa muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Päästeamet võib erakorraliselt kaasata füüsilist isikut alates 18. eluaastast päästetööle ohu tõrjumiseks või päästesündmuse tagajärgede leevendamiseks või kriisiolukorra ajal vajalike toimingute tegemiseks, kui:“;

- 4) paragrahvi 19 lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) erakorraline kaasamine ei tekita ebaproportsionaalselt suurt ohtu kaasatavale isikule ega tema varale.“;

- 5) paragrahvi 19 lõikes 2 asendatakse sõna „rakendatud“ sõnadega „erakorraliselt kaasatud“;

- 6) paragrahvi 19 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul võib isikut erakorraliselt kaasata ainult nii kaua, kui see on päästetööks või kriisiolukorra ajaks vältimatult vajalik.“;

7) paragrahvi 34 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Kriisirolliga vabatahtlikuks päästjaks on keelatud võtta isikut:

- 1) kellel puudub Eesti Vabariigi või muu Euroopa Liidu liikmesriigi kodakondsus;
- 2) keda on karistatud tahtlikult toimepandud esimese astme kuriteo eest, olenemata karistusandmete kustutamisest;
- 3) kellel on karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest;
- 4) kes on kriminaalmenetluses kahtlustatav või süüdistatav;
- 5) kes oma käitumise poolest ei sobi vabatahtliku päästja ülesandeid täitma ja kelle käitumine või eluviis võib ohustada tema enda või teise isiku turvalisust.“;

8) paragrahvi 34 lõiget 2 täiendatakse punktiga 1¹ järgmises sõnastuses:

„1¹) kes on piiratud teovõimega;“;

9) paragrahvi 36¹ pealkirja ja lõiget 2 täiendatakse pärast sõna „Abidemineerija“ sõnadega „ja kriisirolliga vabatahtliku päästja“;

10) paragrahvi 36¹ täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Kriisirolliga vabatahtliku päästja vastavust käesoleva seaduse § 34 lõike 1¹ punktides 1–5 sätestatud nõuetele kontrollib Politsei- ja Piirivalveamet.“;

11) seaduse 7. peatüki 3¹. jao pealkirja täiendatakse pärast sõna „abidemineerija“ sõnadega „ja kriisirolliga vabatahtlik päästja“;

12) paragrahvi 42¹ pealkiri ja lõige 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 42¹. Abidemineerijale ja vabatahtlikule päästjale kriisirolli määramine

„(1) Päästeamet võib määrata kriisirolli abidemineerijale (edaspidi *kriisirolliga abidemineerija*) ja II astme väljaõppe läbinud vabatahtlikule päästjale (edaspidi *kriisirolliga vabatahtlik päästja*), kes on andnud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusoleku osaleda Päästeameti tegevuses enne kriisiolukorda või selle ajal (edaspidi *kriisi lahendamine*).“;

13) paragrahvi 42¹ lõikest 2 jäetakse välja sõna „kriisiajal“;

14) paragrahvi 42¹ täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kriisirolliga vabatahtliku päästja pädevuses on osaleda elanikkonnakaitstes ja päästetöödel käesoleva seaduse § 32 lõike 1 kohaselt.“;

15) paragrahvi 42¹ lõiked 4 ja 5 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kriisirolli ei määrata abidemineerijale või vabatahtlikule päästjale, kes on kriisiülesandega ameti- või töökohal või on nimetatud sõjaväelise auastmega sõjaaja ametikohale (edaspidi *sõjaaja ametikoht*), välja arvatud juhul, kui abidemineerija või vabatahtlik päästja vastavalt ameti- või töökohalt vabastatakse.

(5) Päästeametil on enne abidemineerijale või vabatahtlikule päästjale kriisirolli määramist õigus saada töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta kriisiülesandega ameti- või töökohal ning kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaaja ametikohale.“;

16) paragrahv 42² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 42². Kriisirolliga abidemineerija ja kriisirolliga vabatahtliku päästja kaasamine Päästeameti tegevusse

(1) Vabariigi Valitsus otsustab valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul korraldusega kriisirolliga abidemineerija ja kriisirolliga vabatahtliku päästja kaasamise kriisi lahendamisse kuni 30 kalendripäevaks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja lõppemisel vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle. Kui kriisirolliga abidemineerija ja kriisirolliga vabatahtliku päästja kaasamine kriisi lahendamisse on endiselt vajalik, vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle iga 30 kalendripäeva tagant ja vajaduse korral pikendab iga kord kriisirolliga abidemineerija ja kriisirolliga vabatahtliku päästja kaasamist kuni 30 kalendripäeva võrra.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel antud korralduses märgitakse:

- 1) ülesanne, mille täitmise kriisirolliga abidemineerija või kriisirolliga vabatahtlik päästja kaasatakse;
- 2) ülesande täitmises osalevate isikute arv või selle ülempiir;
- 3) kaasamise tähtaeg;
- 4) territoorium, kus ülesannet täidetakse;
- 5) vajaduse korral muud andmed.“;

17) paragrahv 42³ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 42³. Kriisirolliga abidemineerija ja kriisirolliga vabatahtliku päästja staatuse ja töö- või teenistussuhte erisus

(1) Kriisirolliga abidemineerijat ja kriisirolliga vabatahtlikku päästjat ei nimetata sõjaaja ametikohale, välja arvatud juhul, kui see on vältimatult vajalik riigi sõjaliseks kaitseks.

(2) Kriisirolliga abidemineerijal ja kriisirolliga vabatahtlikul päästjal on õigus keelduda töö tegemisest selle tööandja heaks, kellega tal on sõlmitud tööleping, kui ta kaasatakse kriisi lahendamisse.

(3) Avaliku teenistuse ametikohale nimetatud kriisirolliga abidemineerija ja kriisirolliga vabatahtliku päästja avaliku võimu teostamise õigus peatub ning ta on ajutiselt vabastatud teenistusülesannete täitmisest, kui ta kaasatakse kriisi lahendamisse.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhtudel esitab töötaja tööandjale avalduse tööst keeldumise kohta ning ametnik esitab avalduse avaliku võimu teostamise õiguse peatamiseks.

(5) Kriisirolliga abidemineerijale ja kriisirolliga vabatahtlikule päästjale, kes osaleb kriisi lahendamises, võib maksta hüvitist. Hüvitise arvutamise aluseks võetakse hüvitise maksmisele

eelnenud Statistikaameti avaldatud viimane keskmine brutokuupalk. Hüvitist ei maksta, kui tööandja säilitab kriisi lahendamises osalevale kriisirolliga vabatahtlikule merepäästjale tema senise töötasu või palga.

(6) Kriisirolliga abideminierija ja kriisirolliga vabatahtliku päästja hüvitise ulatuse, selle taotlemise ja väljamaksmise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(7) Kui tööandjale tekib käesoleva paragrahvi lõike 2 rakendamise tõttu otsene varaline kahju, võib ta nõuda riigilt selle hüvitamist. Hüvitise ülempiir on enne hüvitise taotlemist Statistikaameti avaldatud viimase keskmise brutokuupalga kuuekordne suurus.“;

18) paragrahv 42⁴ tunnistatakse kehtetuks;

19) seaduse 7. peatüki 4. jagu täiendatakse paragrahviga 43¹ järgmises sõnastuses:

„§ 43¹. Päästeameti abideminierija ja vabatahtliku päästja vabastamine kriisirollist

(1) Päästeameti otsusega vabastatakse abideminierija või vabatahtlik päästja kriisirollist, kui ta:

- 1) esitab kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis avalduse;
- 2) ei osale mõjuva põhjusega käesoleva seaduse § 42² lõikes 1 nimetatud juhul kaasamise korral Päästeameti tegevuses;
- 3) asub sõjaaja ametikohale;
- 4) asub kriisiülesandega ameti- või töökohale või
- 5) kui tema olemasolevale ameti- või töökohale määratakse kriisiülesanne.

(2) Päästeameti otsusega võib vabatahtliku päästja või abideminierija vabastada kriisirollist, kui ta ei täida käesoleva seaduse § 38 lõikes 8 või § 38¹ lõikes 1 sätestatud väljaõppe kohustust.

(3) Päästeametil on enne abideminierija või vabatahtliku päästja kriisirollist vabastamist õigus saada käesoleva paragrahvi lõike 1 punktide 4 ja 5 alusel töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta kriisiülesandega ameti- või töökohal ning käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 3 alusel kaitsevääkohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaaja ametikohale.

(4) Kriisirollist vabastatud abideminierija või vabatahtlik päästja on kohustatud esimesel võimalusel tagastama Päästeametile talle kriisi lahendamiseks väljastatud tööriietuse, -vahendid ja varustuse.“;

20) seadust täiendatakse 7². peatükiga järgmises sõnastuses:

„7². peatükk

HÄIREKESKUSE KRIISIROLLIGA VABATAHTLIK

§ 43⁴. Häirekeskuse vabatahtlikule kriisirolli määramine

(1) Häirekeskus võib määrata kriisirolli Häirekeskuse vabatahtlikule (edaspidi *Häirekeskuse kriisirolliga vabatahtlik*), kes on andnud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusoleku osaleda Häirekeskuse töös enne kriisiolukorda või selle ajal (edaspidi *kriisi lahendamine*).

(2) Häirekeskuse kriisirolliga vabatahtlik on Häirekeskuse vabatahtlik, kelle ülesanne on osaleda Häirekeskuse töös kriisi lahendamise ajal, lähtudes käesoleva seaduse § 2 lõikest 4¹ ning talle määratud ülesannetest vastavalt pädevusele ja väljaõppele.

(3) Häirekeskusel on enne Häirekeskuse vabatahtlikule kriisirolli määramist õigus saada töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta kriisiülesandega ameti- või töökohal ning kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaaja ametikohale.

(4) Kriisirolli ei määrata Häirekeskuse vabatahtlikule, kes on kriisiülesandega ameti- või töökohal või on nimetatud sõjaväelise auastmega sõjaaja ametikohale (edaspidi *sõjaaja ametikoht*), välja arvatud juhul, kui Häirekeskuse vabatahtlik vastavalt ameti- või töökohalt vabastatakse.

§ 43⁵. Häirekeskuse kriisirolliga vabatahtliku staatuse ja töö- või teenistussuhte erisus

(1) Häirekeskuse kriisirolliga vabatahtlikku ei nimetata sõjaaja ametikohale, välja arvatud juhul, kui see on vältimatult vajalik riigi sõjaliseks kaitseks.

(2) Häirekeskuse kriisirolliga vabatahtlikul on õigus keelduda töö tegemisest selle tööandja heaks, kellega tal on sõlmitud tööleping, kui ta kaasatakse kriisi lahendamisse.

(3) Avaliku teenistuse ametikohale nimetatud Häirekeskuse kriisirolliga vabatahtliku avaliku võimu teostamise õigus peatub ja ta on ajutiselt vabastatud teenistusülesannete täitmisest, kui ta kaasatakse kriisi lahendamisse.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhtudel esitab töötaja tööandjale avalduse tööst keeldumise kohta ning ametnik esitab avalduse avaliku võimu teostamise õiguse peatamiseks.

(5) Häirekeskuse kriisirolliga vabatahtlikule, kes osaleb kriisi lahendamises, võib maksta hüvitist. Hüvitise arvutamise aluseks võetakse hüvitise maksmisele eelnenud Statistikaameti avaldatud viimane keskmine brutokuupalk. Hüvitist ei maksta, kui tööandja säilitab kriisi lahendamises osalevale kriisirolliga vabatahtlikule merepäästjale tema senise töötasu või palga.

(6) Häirekeskuse kriisirolliga vabatahtliku hüvitise ulatuse, selle taotlemise ja väljamaksmise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(7) Kui tööandjale tekib käesoleva paragrahvi lõike 2 rakendamise tõttu otsene varaline kahju, võib ta nõuda riigilt selle hüvitamist. Hüvitise ülempiir on enne hüvitise taotlemist Statistikaameti avaldatud viimase keskmise brutokuupalga kuuekordne suurus.

§ 43⁶. Häirekeskuse kriisirolliga vabatahtliku väljaõpe

Häirekeskuse kriisirolliga vabatahtlik peab läbima Häirekeskuse peadirektori käskkirjaga kehtestatud väljaõppe, mille tulemusel omandatakse vajalikud teadmised ja oskused § 43⁴ lõikes 2 sätestatud ülesannete täitmiseks.

§ 43⁷. Häirekeskuse kriisirolliga vabatahtliku kaasamine Häirekeskuse tegevusse

(1) Vabariigi Valitsus otsustab valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul korraldusega Häirekeskuse kriisirolliga vabatahtlike kaasamise kriisi lahendamisse kuni 30 kalendripäevaks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja lõppemisel vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle. Kui Häirekeskuse kriisirolliga vabatahtlike kaasamine kriisi lahendamisse on endiselt vajalik, vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle iga 30 kalendripäeva tagant ja vajaduse korral pikendab iga kord Häirekeskuse kriisirolliga vabatahtlike kaasamist kuni 30 kalendripäeva võrra.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel antud korralduses märgitakse:

- 1) ülesanne, mille täitmise Häirekeskuse kriisirolliga vabatahtlikud kaasatakse;
- 2) ülesande täitmises osalevate isikute arv või selle ülempiir;
- 3) kaasamise tähtaeg;
- 4) territoorium, kus ülesannet täidetakse;
- 5) vajaduse korral muud andmed.

§ 43⁸. Häirekeskuse vabatahtliku vabastamine kriisirollist

(1) Häirekeskuse otsusega vabastatakse Häirekeskuse vabatahtlik kriisirollist, kui ta:

- 1) esitab kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis avalduse;
- 2) ei osale mõjuva põhjuseta käesoleva seaduse § 43⁷ lõikes 1 nimetatud juhul kaasamise korral Häirekeskuse tegevuses;
- 3) asub sõjaaja ametikohale;
- 4) asub kriisiülesandega ameti- või töökohale või
- 5) kui tema olemasolevale ameti- või töökohale määratakse kriisiülesanne.

(2) Häirekeskuse peadirektori või tema volitatud ametniku otsusega võib Häirekeskuse vabatahtliku vabastada kriisirollist, kui ta ei täida käesoleva seaduse paragrahvis 43⁶ sätestatud kohustust.

(3) Häirekeskusel on enne Häirekeskuse vabatahtliku kriisirollist vabastamist õigus saada käesoleva paragrahvi lõike 1 punktide 4 ja 5 alusel töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta kriisiülesandega ameti- või töökohal ning käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 5 alusel kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaaja ametikohale.

(4) Häirekeskuse kriisirollist vabastatud vabatahtlik on kohustatud esimesel võimalusel tagastama Häirekeskusele talle kriisi lahendamiseks väljastatud vara.

§ 3. Päästeteenistuse seaduse muutmine

Päästeteenistuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 7² lõige 10 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(10) Käesolevas paragrahvis sätestatu laieneb ka isikule, kes kandideerib päästeteenistuse erialale kutseõppesse või rakenduskõrgharidusõppesse, päästeteenistuja teenistuskohale sisekaitselises rakenduskõrgkoolis või endiste teenistujate reservi.“;

2) seadust täiendatakse 4¹. peatükiga järgmises sõnastuses:

„4¹. peatükk ENDISTE TEENISTUJATE RESERV

1. jagu Üldsätted

§ 22¹. Endiste teenistujate reservi liige

Endiste teenistujate reservi (edaspidi *teenistujate reserv*) liige on isik, kes on andnud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusoleku osaleda Häirekeskuse või Päästeameti töös enne kriisiolukorda või selle ajal (edaspidi *kriisi lahendamine*) ning kes on nimetatud käesoleva seaduse § 22⁵ alusel reservi liikmeks.

2. jagu

Teenistujate reservi nimetamine, reservi liikme väljaõpe ja välisriiki lähetamine

§ 22³. Teenistujate reservi kandideerimine

(1) Teenistujate reservi saab kandideerida isik, kes on olnud Häirekeskuse või Päästeameti teenistuses või kellel on ülesannete täitmiseks vajalikud teadmised ja oskused ning kes vastab käesoleva seaduse §-s 22⁴ sätestatud nõuetele.

(2) Teenistujate reservi liikmeks kandideeriv isik esitab Häirekeskusele või Päästeametile taotluse ja käesoleva seaduse § 7² lõike 3 alusel määrusega kehtestatud isikuankeedi.

(3) Teenistujate reservi kandideerija annab nõusoleku osaleda reservi väljaõppes, täiendusõppes ja päästeteenistujana kriisi lahendamisel.

§ 22⁴. Teenistujate reservi liikmele esitatavad nõuded

(1) Teenistujate reservi liige peab vastama käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud nõuetele ja tema puhul ei tohi esineda käesoleva seaduse §-s 7¹ nimetatud asjaolusid. Teenistujate reservi liikmeks sobivuse hindamisel võib isiku suhtes teha käesoleva seaduse §-s 7² sätestatud taustakontrolli.

(2) Häirekeskusel või Päästeametil on enne isiku teenistujate reservi liikmeks nimetamist õigus saada töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta kriisiülesandega ameti- või töökohal ning

kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaväelise auastmega sõjaaja ametikohale (edaspidi *sõjaaja ametikoht*).

(3) Teenistujate reservi liikmeks ei saa nimetada isikut, kes on kriisiülesandega ameti- või töökohal või sõjaaja ametikohal, välja arvatud juhul, kui isik vastavalt ameti- või töökohalt vabastatakse.

(4) Teenistujate reservi liiget ei nimetata sõjaaja ametikohale, välja arvatud juhul, kui see on vältimatult vajalik riigi sõjaliseks kaitseks.

§ 22⁵. Isiku nimetamine teenistujate reservi

Teenistujate reservi liikmele esitatavatele nõuetele vastav isik nimetatakse reservi liikmeks Häirekeskuse või Päästeameti peadirektori või tema volitatud isiku otsusega.

§ 22⁶. Teenistujate reservi liikmete üle arvestuse pidamine

(1) Häirekeskus ja Päästeamet peavad teenistujate reservi liikmete üle arvestust, mille eesmärk on saada ülevaade teenistujate reservi koosseisust ja staatusest ning tagada teenistujate reservi liikmete tegevuse korraldamine, Häirekeskuse või Päästeameti tegevuses osalemine, nõuetele vastavuse jälgimine ning statistika kogumine ja analüüs.

(2) Teenistujate reservi liikmete üle arvestuse pidamiseks võib töödelda järgmisi andmeid:

- 1) üldandmed;
- 2) teenistujate reservi liikme staatusega seotud andmed;
- 3) andmed teenistujate reservi liikmele esitatavate nõuete täitmise kohta;
- 4) väljaõppes ja täiendusõppes osalemise andmed;
- 5) andmed teenistujate reservi liikmele antud õiguste kohta;
- 6) Häirekeskuse või Päästeameti tegevuses osalemise andmed;
- 7) teenistujate reservi liikmele vahendi, erivahendi ja relva väljastamise andmed.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1, 2 ja 4 nimetatud andmeid säilitatakse teenistujate reservi kuulumise ajal ning üks aasta pärast teenistujate reservist vabastamist või õigusvaidluse korral kuni selle lõppemiseni.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 3 ja 5 nimetatud andmeid säilitatakse nende kehtivuse ajal ning üks aasta pärast kehtivuse lõppemist või õigusvaidluse korral kuni selle lõppemiseni.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 6 nimetatud andmeid säilitatakse neli aastat nende kogumise kalendriaasta algusest arvates või õigusvaidluse korral kuni selle lõppemiseni.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 7 nimetatud andmeid säilitatakse kuni väljastatud vahendi, erivahendi ja relva tagastamiseni ning üks aasta pärast tagastamist või õigusvaidluse korral kuni selle lõppemiseni.

(7) Päästeasutuses teenistujate reservi liikmete üle arvestuse pidamise andmete täpsema loetelu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(8) Häirekeskuse ja Päästeameti peadirektor kehtestab teenistujate reservi liikmete üle arvestuse pidamise korra.

§ 22⁷. Teenistujate reservi liikme väljaõpe ja täiendusõpe

(1) Teenistujate reservi liige peab läbima reservi väljaõppe.

(2) Teenistujate reservi liige peab vähemalt üks kord kalendriaastas läbima reservi täiendusõppe.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud väljaõppe läbimisel võib arvesse võtta teenistujate reservi liikme varasemat õpi- ja töökogemust ning lugeda isiku väljaõppe osaliselt või täielikult läbituks.

(4) Teenistujate reservi liikme väljaõppesse ja täiendusõppesse kutsumise otsustab Häirekeskuse või Päästeameti peadirektor või tema volitatud isik.

(5) Teenistujate reservi väljaõppe ja täiendusõppe nõuded, tingimused ning korra päästeasutuses kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 22⁸. Teenistujate reservi liikme välisriiki lähetamine

(1) Häirekeskusel või Päästeametil on õigus lähetada teenistujate reservi liige tema nõusolekul väljaõppe või täiendusõppe ajal välisriiki.

(2) Häirekeskus või Päästeameti peadirektor kehtestab teenistujate reservi liikme välisriiki lähetamise korra.

3. jagu

Teenistujate reservi liikme vormirietus ja sotsiaalsed tagatised

§ 22⁹. Reservi liikme vormirietus ja eritunnused

(1) Teenistujate reservi liikmele võib väljastada väljaõppe ja täiendusõppe ajal päästeasutuse töös osalemiseks vormirietuse teenistujate reservi liikme eritunnustega.

(2) Teenistujate reservi liikme väljaõppe ja täiendusõppe ajaks antava vormirietuse ja eritunnuste kirjelduse ning kandmise korra kehtestab Häirekeskuse või Päästeameti peadirektor.

(3) Teenistujate reservi liikmele võib anda kriisi lahendamisel osalemise ajaks päästeteenistusse nimetamise korral päästeteenistuja vormiriietuse ja ametitõendi, lähtudes käesoleva seaduse §-des 17 ja 17¹ sätetest.

§ 22¹⁰. Hüvitis teenistujate reservi liikme hukkamise, surma ja töövõime vähenemise korral reservi väljaõppes ja täiendusõppes osalemise ajal

Kui teenistujate reservi liige hukkab, sureb või tema töövõime väheneb väljaõppe või täiendusõppe ajal, kohaldatakse päästeseaduse §-s 41 sätetatut.

§ 22¹¹. Teenistujate reservi liikme töö- või teenistussuhete erisus

(1) Teenistujate reservi liikmel on väljaõppes või täiendusõppes osalemise ajaks õigus saada tööandjalt tasustamata lisapuhkust kuni 30 kalendripäeva ühe kalendriaasta jooksul. Lisapuhkuse saamiseks esitab teenistujate reservi liige tööandjale taotluse ja lisab sellele väljaõppe või täiendusõppe korraldamise otsuse.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud lisapuhkuse taotlus tuleb esitada tööandjale vähemalt kümme kalendripäeva enne väljaõppele või täiendusõppele asumist, välja arvatud juhul, kui etteteatamine ei ole asjaolusid arvestades mõistlikult võimalik.

(3) Häirekeskus või Päästeamet võib maksta teenistujate reservi liikmele tema kirjalikul taotlusel käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel antud lisapuhkuse eest hüvitist. Hüvitise arvutamise aluseks võetakse teenistujate reservi liikme lisapuhkusele eelnenud kuue kuu keskmine palk või töötasu, mida tööandja arvutab töölepingu seaduse § 29 lõike 8 alusel kehtestatud korras. Hüvitise ülempiir on Statistikaameti avaldatud puhkusele eelnenud kalendrikuu keskmine brutokuupalk.

(4) Teenistujate reservi liikmele väljaõppe ja täiendusõppe ajaks antava lisapuhkuse eest Häirekeskuse või Päästeameti makstava hüvitise taotlemise ja väljamaksmise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätetatud hüvitist ei maksta, kui tööandja säilitab töötajale või ametnikule tema senise töötasu või palga.

(6) Teenistujate reservi liikmel on õigus keelduda töö tegemisest selle tööandja heaks, kellega tal on sõlmitud tööleping, kui ta nimetatakse kriisi lahendamise ajaks päästeteenistujaks.

(7) Avaliku teenistuse ametikohale nimetatud teenistujate reservi liikme avaliku võimu teostamise õigus peatub, kui ta nimetatakse kriisi lahendamise ajaks päästeteenistujaks.

(8) Käesoleva paragrahvi lõigetes 6 ja 7 nimetatud juhtudel esitab töötaja tööandjale tööst keeldumise ja ametnik avaliku võimu teostamise õiguse peatamise avalduse.

(9) Kriisi lahendamise ajaks päästeteenistujaks nimetatud teenistujate reservi liikmele makstakse päästeteenistuja palka.

(10) Kui tööandjale tekib käesoleva paragrahvi lõike 6 rakendamise tõttu otsene varaline kahju, võib ta nõuda riigilt selle hüvitamist. Hüvitise ülempiir on enne hüvitise taotlemist Statistikaameti avaldatud viimase keskmise brutokuupalga kuuekordne suurus.

§ 22¹². Kulude hüvitamine

(1) Häirekeskus või Päästeamet hüvitab teenistujate reservi liikmele vajalikud kulud seoses:

- 1) osalemisega teenistujate reservi väljaõppes või täiendusõppes;
- 2) perioodilise tervisekontrolliga;
- 3) transpordiga;
- 4) välislähetusega.

(2) Häirekeskus või Päästeamet võib teenistujate reservi liikmele hüvitada ka muud põhjendatud ja asjakohased kulud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud kulude liigid, hüvitamise piirmäärad ning maksmise korra kehtestab Häirekeskuse või Päästeameti peadirektor.

(4) Kokkuleppel Häirekeskuse või Päästeametiga võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kulud hüvitada kohaliku omavalitsuse üksus.

4. jagu

Teenistujate reservi kaasamine kriisi lahendamisse

§ 22¹³. Teenistujate reservi kaasamine

(1) Vabariigi Valitsus otsustab valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul korraldusega teenistujate reservi kaasamise kriisi lahendamisse kuni 30 kalendripäevaks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja lõppemisel vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle. Kui teenistujate reservi kaasamine kriisi lahendamisse on endiselt vajalik, vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle iga 30 päeva tagant ja vajaduse korral pikendab iga kord teenistujate reservi kaasamist kuni 30 kalendripäeva võrra.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel antud korralduses märgitakse:

- 1) ülesanne, mille täitmiseks teenistujate reserv kaasatakse;
- 2) ülesande täitmisel osalevate teenistujate reservi liikmete arv või selle ülempiir;
- 3) teenistujate reservi kaasamise tähtaeg;
- 4) territoorium, kus teenistujate reserv ülesannet täidab;
- 5) vajaduse korral muud andmed.

§ 22¹⁴. Teenistujate reservi liikme nimetamine päästeteenistujaks

(1) Teenistujate reservi liige, kes on läbinud käesoleva seaduse §-s 22⁷ sätestatud väljaõppe ja kaasatakse kriisi lahendamisse, nimetatakse kriisi lahendamise ajaks Häirekeskuse või Päästeameti päästeteenistujaks.

(2) Kui teenistujate reservi liige nimetatakse päästeteenistujaks, kohalduvad talle päästeteenistujale õigusaktidest tulenevad õigused, kohustused, nõuded, vastutus, sotsiaalsed tagatised ja hüved.

5. jagu

Teenistujate reservi liikme staatusest vabastamine

§ 22¹⁵. Teenistujate reservi liikme staatusest vabastamine

(1) Teenistujate reservi liige vabastatakse teenistujate reservi liikme staatusest Häirekeskuse või Päästeameti peadirektori või tema volitatud isiku otsusega järgmistel juhtudel:

- 1) teenistujate reservi liikme algatusel;
- 2) teenistujate reservi liige asub sõjaaja ametikohale;
- 3) teenistujate reservi liige asub kriisiülesandega ameti- või töökohale;
- 4) teenistujate reservi liikme olemasolevale ameti- või töökohale määratakse kriisiülesanne;
- 5) teenistujate reservi liige ei vasta käesolevas seaduses sätestatud tingimustele.

(2) Häirekeskuse peadirektori või Päästeameti peadirektori või tema volitatud isiku otsusega võib teenistujate reservi liikme vabastada teenistujate reservi liikme staatusest, kui:

- 1) teenistujate reservi liige, kes kaasatakse kriisi lahendamisse käesoleva seaduse § 22¹⁴ lõike 1 alusel, jätab mõjuva põhjuseta osalemata kriisi lahendamisel või
- 2) ta ei täida käesoleva seaduse §-s 22⁷ sätestatud väljaõppe või täiendusõppe kohustust.

(3) Häirekeskusel või Päästeametil on enne teenistujate reservi liikme vabastamist teenistujate reservi liikme staatusest õigus saada käesoleva paragrahvi lõike 1 punktide 3 ja 4 alusel töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta kriisiülesandega ameti- või töökohal ning käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 2 alusel kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaaja ametikohale.“.

§ 4. Julgeolekuasutuste seaduse muutmine

1) paragrahvi 8 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Julgeolekuasutuse teenistuskohade piirarvu ja koosseisu kehtestab valdkonna eest vastutav minister või tema volitusel julgeolekuasutuse juht.“;

2) seadust täiendatakse 3¹. peatükiga järgmises sõnastuses:

„3¹. peatükk

TEENISTUS JULGEOLEKUASUTUSE RESERVIS

§ 20⁴. Julgeolekuasutuse reserv

(1) Julgeolekuasutuse reservi liige on isik, kes on andnud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusoleku osaleda julgeolekuasutuse töös enne kriisiolukorda või selle ajal (edaspidi *kriisi lahendamine*).

(2) Isik nimetatakse ja vabastatakse julgeolekuasutuse reservi koosseisust julgeolekuasutuse juhi käskkirjaga.

(3) Julgeolekuasutuse reservi liikmeks ei nimetata isikut, kes on kriisiülesandega ameti- või töökohal või on nimetatud sõjaväelise auastmega sõjaaja ametikohale, välja arvatud juhul, kui isik vastavalt ameti- või töökohalt vabastatakse.

(4) Julgeolekuasutusel on enne isiku reservi liikmeks nimetamist õigus saada töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta kriisiülesandega ameti- või töökohal ning kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaväelise auastmega sõjaaja ametikohale (edaspidi *sõjaaja ametikoht*).

(5) Julgeolekuasutuse reservi liiget ei nimetata sõjaaja ametikohale, välja arvatud juhul, kui see on vältimatult vajalik riigi sõjaliseks kaitseks.

§ 20⁵. Julgeolekuasutuse reservi kaasamine ja liikme staatus

(1) Vabariigi Valitsus otsustab valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul korraldusega julgeolekuasutuse reservi kaasamise julgeolekuasutuse ülesannete täitmisse kuni 30 kalendripäevaks. Nimetatud tähtaega võib pikendada kuni 30 kalendripäeva korraga.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja lõppemisel vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle. Kui julgeolekuasutuse reservi kaasamine kriisi lahendamisse on endiselt vajalik, vaatab Vabariigi Valitsus otsuse üle iga 30 päeva tagant ja vajaduse korral pikendab iga kord julgeolekuasutuse reservi kaasamist kuni 30 kalendripäeva võrra.

(3) Julgeolekuasutuse ülesannete täitmisse kaasatud julgeolekuasutuse reservi liige võetakse tähtajaliselt julgeolekuasutuse teenistusse ametniku või töötajana.

(4) Kaitsepolitseiametil on õigus julgeolekuasutuse ülesannete täitmisse kaasatud julgeolekuasutuse reservi liige võtta tähtajaliselt teenistusse politseiametnikuna.

§ 20⁶. Julgeolekuasutuse reservi liikme väljaõpe, kulude hüvitamine ja tagatised

(1) Julgeolekuasutusel on õigus kutsuda reservi liige väljaõppele. Julgeolekuasutuse reservi liikme väljaõppesse kutsumise otsustab julgeolekuasutuse juht või tema volitatud isik.

(2) Julgeolekuasutuse reservi liikmel on väljaõppes osalemise ajaks õigus saada tööandjalt tasustamata lisapuhkust kuni 30 kalendripäeva ühe kalendriaasta jooksul. Lisapuhkuse saamiseks esitab reservi liige tööandjale taotluse.

(3) Julgeolekuasutusel on õigus hüvitada reservi liikmele väljaõppes osalemisega seotud kulud ja maksta väljaõppe ajal hüvitist.

(4) Julgeolekuasutuse reservi liikme väljaõppe ajaks antava lisapuhkuse eest makstava hüvitise taotlemise ja väljamaksmise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud hüvitist ei maksta, kui tööandja säilitab töötajale või ametnikule tema senise töötasu või palga.

(6) Julgeolekuasutuse reservi liikmele kehtivad väljaõppes osalemise ajal käesoleva seaduse §-des 18 ja 24² sätestatud tagatised ning hüvitiste maksmise kord.

(7) Julgeolekuasutuse reservi liikmel on õigus keelduda töö tegemisest selle tööandja heaks, kellega tal on sõlmitud tööleping, kui ta nimetatakse kriisi lahendamise ajaks julgeolekuasutuse teenistuse koosseisu.

(8) Avaliku teenistuse ametikohale nimetatud julgeolekuasutuse reservi liikme avaliku võimu teostamise õigus sellel ametikohal peatub kriisi lahendamise ajaks, kui ta on nimetatud julgeolekuasutuse teenistuse koosseisu.

(9) Käesoleva paragrahvi lõigetes 7 ja 8 nimetatud juhtudel esitab töötaja tööandjale tööst keeldumise ja ametnik avaliku võimu teostamise õiguse peatamise avalduse.“.

§ 5. Maksukorralduse seaduse muutmine

Maksukorralduse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 29 punkti 26⁵ täiendatakse pärast tekstiosa „§ 42³ lõikes 3“ tekstiosaga „ning politsei ja piirivalve seaduse § 108¹⁹ lõikes 1, § 108²² lõike 1 punktides 4 ja 5, § 108²³ ja § 108³⁶ lõike 1 punktides 3 ja 4“;

2) paragrahvi 29 punktis 55¹ asendatakse tekstiosa „§ 42³ lõikes 3“ tekstiosaga „§ 43¹ lõike 1 punktides 4 ja 5 ning päästeteenistuse seaduse § 22¹ ja § 22¹⁵ lõike 1 punktides 3 ja 4“;

3) paragrahvi 29 täiendatakse punktidega 55² ja 55³ järgmises sõnastuses:

„55²) Häirekeskusele päästeseaduse § 43⁴ lõikes 1 nimetatud isiku kriisiülesandega ameti- või töökohal töötamise kontrollimiseks;

„55³) julgeolekuasutusele julgeolekuasutuste seaduse § 20⁴ lõikes 1 nimetatud isiku kriisiülesandega ameti- või töökohal töötamise kontrollimiseks.“.

§ 6. Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse muutmine

Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse § 48 lõiget 3 täiendatakse punktiga 1¹ järgmises sõnastuses:

„1¹) julgeolekuasutuste seaduse alusel Välisluureameti reservi liikmeks nimetamiseks nõusoleku andnud ja reservi liikmeks nimetatud isik;“.

§ 7. Tulumaksuseaduse muutmine

Tulumaksuseaduse § 19 lõike 3 punkt 12 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„12) avaliku teenistuse seaduse § 49, kaitseväeteenistuse seaduse § 196 lõigete 1 ja 7, Kaitseliidu seaduse § 61, politsei ja piirivalve seaduse §-de 7⁵³ ja 108³², julgeolekuasutuste seaduse § 24², abipolitseiniku seaduse § 38, päästeseaduse § 41, päästeteenistuse seaduse § 22¹⁰, turvategevuse seaduse § 29, kriisiolukorra ja riigikaitse seaduse § 160 alusel makstavat hüvitist või toetust;“.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2026

Algatab Vabariigi Valitsus 2026

(allkirjastatud digitaalselt)